Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (čtvrtého senátu)

26. října 2012 *

„Společná zahraniční a bezpečnostní politika — Omezující opatření přijatá vůči Íránu s cílem zabránit šíření jaderných zbraní — Zmrazení finančních prostředků — Žaloba na neplatnost — Povinnost uvést odůvodnění“

Ve věci T-53/12,

CF Sharp Shipping Agencies Pte Ltd, se sídlem v Singapuru (Singapur), zastoupená S. Drurym, solicitor, K. Adamantopoulosem a J. Cornelisem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Radě Evropské unie, zastoupené B. Driessenem a V. Piessevauxem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení nařízení Rady (EU) č. 961/2010 ze dne 25. října 2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení (ES) č. 423/2007 (Úř. věst. L 281, s. 1), prováděcího nařízení Rady (EU) č. 1245/2011 ze dne 1. prosince 2011, kterým se provádí nařízení č. 961/2010 (Úř. věst. L 319, s. 11), a nařízení Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení č. 961/2010 (Úř. věst. L 88, s. 1), v rozsahu, v němž se týkají žalobkyně,

TRIBUNÁL (čtvrtý senát),

ve složení I. Pelikánová (zpravodajka), předsedkyně, K. Jürimäe a M. van der Woude, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: N. Rosner, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. července 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: angličtina.

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

1 Žalobkyně, CF Sharp Shipping Agencies Pte Ltd, je singapurská společnost, která vykonává mimo jiné činnost zástupce rejdařské společnosti.

2 Projednávaná věc spadá do rámce omezujících opatření zavedených za účelem vytvoření tlaku na Íránskou islámskou republiku, aby skoncovala s jadernými činnostmi, které představují riziko šíření jaderných zbraní, a s vývojem nosičů jaderných zbraní.

3 Prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1245/2011 ze dne 1. prosince 2011, kterým se provádí nařízení č. 961/2010 (Úř. věst. L 319, s. 11), byl název žalobkyně zařazen na seznam obsažený v příloze VIII nařízení Rady (EU) č. 961/2010 ze dne 25. října 2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení (ES) č. 423/2007 (Úř. věst. L 281, s. 1).

4 Zařazení názvu žalobkyně na uvedený seznam mělo za následek zmrazení jejích finančních prostředků a hospodářských zdrojů v souladu s čl. 16 odst. 2 nařízení č. 961/2010.

5 Pokud jde o žalobkyni, bylo prováděcí nařízení č. 1245/2011 odůvodněno následovně:

„Krycí společnost společnosti [Islamic Republic of Iran Shipping Lines (IRISL)] vlastněná nebo ovládaná společností IRISL.“

6 Rada Evropské unie uvědomila žalobkyni o zařazení jejího názvu na seznam obsažený v příloze VIII nařízení č. 961/2010 dopisem ze dne 5. prosince 2011, který žalobkyně dle vlastních slov obdržela dne 13. prosince 2011.

7 Dopisem ze dne 15. prosince 2011 požádala žalobkyně Radu, aby jí poskytla veškeré relevantní dokumenty k tvrzením, která byla vůči ní použita v prováděcím nařízení č. 1245/2011. Rada potvrdila přijetí tohoto dopisu dne 19. prosince 2011.

8 Dopisem ze dne 19. prosince 2011 požádala žalobkyně Radu o přezkoumání rozhodnutí o jejím zařazení na seznam obsažený v příloze VIII nařízení č. 961/2010.

9 Dne 19. ledna 2012 zaslala žalobkyně Radě fax, kterým žádala o upřesnění lhůt k vyřízení žádostí obsažených v jejích dopisech z 15. a 19. prosince 2011. Rada potvrdila přijetí faxu e-mailem z téhož dne.

10 Dopisem ze dne 23. března 2012 odpověděla Rada na dopisy žalobkyně z 15. a 19. prosince 2011 tak, že se žádost žalobkyně o vyřazení jejího názvu ze seznamu obsaženého v příloze VIII nařízení č. 961/2010 po přezkoumání zamítá. Rada v tomto ohledu upřesnila, že žalobkyně sice ve skutečnosti nebyla společností Islamic Republic of Iran Shipping Lines (IRISL) vlastněna, byla jí však využívána jako krycí společnost k provádění plateb ve prospěch jiné společnosti, vůči níž jsou namířena omezující opatření, a sice ve prospěch společnosti P., která na Středním východě jednala na účet společnosti IRISL. Rada dále upřesnila, že odůvodnění přílohy VIII nařízení č. 961/2010 týkající se žalobkyně hodlá v tomto směru změnit.

11 Vzhledem k tomu, že nařízení č. 961/2010 bylo zrušeno nařízením Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. L 88, s. 1), zařadila Rada název žalobkyně do přílohy IX posledně uvedeného nařízení. Finanční prostředky a hospodářské zdroje žalobkyně jsou tedy nyní zmrazeny na základě čl. 23 odst. 2 uvedeného nařízení. Odůvodnění použité ve vztahu k žalobkyni je totožné s odůvodněním obsaženým v prováděcím nařízení č. 1245/2011.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

12 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 12. února 2012 podala žalobkyně projednávanou žalobu.

13 Samostatným podáním došlým kanceláři Tribunálu téhož dne podala žalobkyně žádost o zahájení zrychleného řízení na základě článku 76a jednacího řádu Tribunálu. Rozhodnutím ze dne 8. března 2012 Tribunál (čtvrtý senát) této žádosti vyhověl.

14 Žalobní odpověď Rady byla podána dne 26. března 2012.

15 Dne 26. dubna 2012 požádal Tribunál účastnice řízení, aby upřesnily vztahy mezi žalobkyní, společností IRISL; a společností P. Účastnice řízení této žádosti vyhověly ve lhůtě stanovené Tribunálem.

16 Dne 16. května 2012 předložila Rada Tribunálu doplňující vyjádření, v němž tvrdila, že žalobkyně údajně obdržela nebo provedla platby, které se týkaly společností propojených se společností IRISL, a to společností I., K., O. a C., ve snaze obejít účinky omezujících opatření namířených vůči společnosti IRISL.

17 K těmto tvrzením předložila žalobkyně vyjádření dopisem ze dne 6. června 2012.

18 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 11. července 2012.

19 Žalobkyně v žalobě navrhla, aby Tribunál:

— zrušil prováděcí nařízení č. 1245/2011 a nařízení č. 961/2010 s okamžitým účinkem v části týkající se zařazení žalobkyně na seznam obsažený v příloze VIII nařízení č. 961/2010;

— uložil Radě náhradu nákladů řízení.

20 Na jednání upravila žalobkyně svá návrhová žádání tak, že navrhuje rovněž zrušení nařízení č. 267/2012 v části týkající se jejího zařazení na seznam obsažený v příloze IX tohoto nařízení.

21 Rada navrhuje, aby Tribunál:

— žalobu zamítl;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

22 Žalobkyně uplatňuje tři žalobní důvody, z nichž první vychází ze zjevně nesprávného posouzení jejích údajných vztahů se společností IRISL, druhý vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění a třetí z porušení jejího práva na obhajobu a na účinnou soudní ochranu. Žalobkyně dále žádá, aby případné zrušení napadených aktů zakládalo okamžité účinky.

23 Tribunál má za to, že je třeba na úvod zkoumat, zda je žalobkyní provedená úprava návrhových žádání přípustná.

K přípustnosti žalobkyní provedené úpravy návrhových žádání

24 Jak vyplývá z bodu 11 výše, nařízení č. 961/2010, ve znění prováděcího nařízení č. 1245/2011, bylo po podání žaloby zrušeno a nahrazeno nařízením č. 267/2012. Žalobkyně na jednání upravila svá původní návrhová žádání tak, že se žalobou domáhá zrušení všech těchto aktů (dále jen společně „napadené akty“). Rada uvedla, že proti takové úpravě nemá námitek.

25 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud je nařízení, které se bezprostředně a osobně dotýká jednotlivce, v průběhu řízení nahrazeno aktem se stejným předmětem, musí být tento akt považován za novou skutečnost, která umožňuje žalobci upravit svá návrhová žádání a žalobní důvody. Bylo by totiž v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti a požadavkem na hospodárnost řízení požadovat po žalobci, aby podal novou žalobu. Mimoto by bylo nespravedlivé, kdyby dotčený orgán mohl na kritiku obsaženou v žalobě podané proti aktu k soudu Evropské unie reagovat tak, že by změnil napadený akt nebo jej nahradil jiným, a dovolávat se v průběhu soudního řízení této změny nebo tohoto nahrazení, aby tak druhého účastníka řízení zbavil možnosti rozšířit jeho původní návrhová žádání a žalobní důvody na pozdější akt nebo proti němu předložit doplňující návrhová žádání a žalobní důvody (obdobně viz rozsudek Tribunálu ze dne 23. října 2008, People’s Mojahedin Organization of Iran v. Rada, T-256/07, Sb. rozh. s. II-3019, bod 46 a citovaná judikatura).

26 Pokud jde o lhůtu, v níž lze takovou úpravu návrhových žádání provést, má Tribunál za to, že lhůta dvou měsíců stanovená v čl. 263 šestém pododstavci SFEU je v zásadě použitelná jak v případě, že žaloba na neplatnost aktu je podána návrhem na zahájení řízení, tak v případě, že je v probíhajícím řízení vznesena v rámci úpravy návrhových žádání znějících na zrušení předchozího aktu, který byl dotčeným aktem zrušen a nahrazen.

27 Toto řešení je totiž odůvodněno okolností, že pravidla týkající se lhůt pro podání žaloby jsou kogentní a musí být používána soudem takovým způsobem, aby byla zajištěna právní jistota, jakož i rovnost procesních subjektů před zákonem (rozsudek Soudního dvora ze dne 18. ledna 2007, PKK a KNK v. Rada, C-229/05 P, Sb. rozh. s. I-439, bod 101), s vyloučením jakékoli diskriminace nebo svévolného zacházení při výkonu spravedlnosti (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. ledna 1987, Misset v. Rada, 152/85, Recueil, s. 223, bod 11).

28 Tribunál má však za to, že coby výjimka z této zásady platí, že uvedená lhůta není použitelná v rámci probíhajícího řízení, jestliže dotčený akt a akt, který jím byl zrušen a nahrazen, mají v případě dotčené osoby stejný předmět, jsou v podstatě založeny na stejných důvodech a mají věcně totožný obsah, kdy se tak odlišují pouze svým rozsahem působnosti *ratione temporis*, přičemž úprava návrhových žádání není založena na žádném novém důvodu, skutečnosti nebo důkazu než na samotném přijetí dotčeného aktu, který zrušuje a nahrazuje tento předchozí akt.

29 Vzhledem k tomu, že předmět a rámec sporu, jak jsou vymezeny původní žalobou, nedoznaly v takovém případě žádné jiné změny než změny týkající se časového rozměru sporu, není právní jistota nijak dotčena okolností, že úprava návrhových žádání je provedena po uplynutí oné lhůty dvou měsíců.

30 Z toho vyplývá, že za okolností popsaných v bodě 28 výše je přípustné, aby žalobce svá návrhová žádání a žalobní důvody upravil i v případě, že úprava byla provedena po uplynutí lhůty dvou měsíců stanovené v čl. 263 šestém pododstavci SFEU.

31 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci jsou všechny podmínky uvedené v bodě 28 výše splněny, je třeba vycházet z toho, že je přípustné, aby žalobkyně žádala zrušení nařízení č. 267/2012 v části týkající se jejího zařazení na seznam obsažený v příloze IX tohoto nařízení.

K věci samé

32 Tribunál má za to, že je třeba zkoumat nejprve druhý žalobní důvod vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

33 Žalobkyně v tomto ohledu tvrdí, že přijetí omezujících opatření, která jsou vůči ní namířena, nebylo Radou odůvodněno právně dostačujícím způsobem. Tvrzení, podle kterých je vlastněna nebo ovládána společností IRISL, totiž podle ní pouze odkazují na použitelnou právní normu, a nejsou tedy specifickými a konkrétními důvody, na základě kterých Rada dospěla k názoru, že vůči ní musejí být namířena omezující opatření. Podle žalobkyně Rada konkrétně neupřesnila povahu údajného vlastnictví nebo ovládání ve vztahu mezi ní a společností IRISL ani neposkytla dodatečné informace k důvodům, proč se má v jejím případě jednat o „krycí společnost" společnosti IRISL.

34 Rada k tomu uvádí, že podané odůvodnění je dostačující, neboť mimo jiné upřesnila povahu vztahů mezi žalobkyní a společností IRISL, tj. skutečnost, že byla využívána jako krycí společnost k provádění plateb ve prospěch společnosti P.

35 Je třeba připomenout, že povinnost odůvodnit akt nepříznivě zasahující do něčího právního postavení, tak jak je stanovena v čl. 296 druhém pododstavci SFEU a konkrétně v projednávaném případě v čl. 36 odst. 3 nařízení č. 961/2010 a v čl. 46 odst. 3 nařízení č. 267/2012, má za cíl jednak poskytnout dotyčné osobě dostatečné informace pro zjištění, zda je akt opodstatněný nebo zda je případně stižen vadou, která umožňuje napadnout jeho platnost před unijním soudem, jednak umožnit unijnímu soudu přezkoumat legalitu tohoto aktu. Takto stanovená povinnost uvést odůvodnění představuje základní zásadu unijního práva, od které se lze odchýlit jen z naléhavých důvodů. Odůvodnění tudíž musí být dotyčné osobě v zásadě sděleno současně s aktem, který nepříznivě zasahuje do jejího právního postavení, a jeho neexistence nemůže být zhojena skutečností, že se dotyčná osoba dozví důvody aktu v průběhu řízení před unijním soudem (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 14. října 2009, Bank Melli Iran v. Rada, T-390/08, Sb. rozh. s. II-3967, bod 80 a citovaná judikatura).

36 Pokud tedy naléhavé důvody související s bezpečností Unie nebo jejích členských států či jejich zahraniční politikou nebrání sdělení určitých poznatků, je Rada povinna seznámit subjekt, vůči němuž jsou namířena omezující opatření, se specifickými a konkrétními důvody, pro něž má za to, že tato opatření musela být přijata. Musí tedy uvést skutkové a právní okolnosti, na kterých závisí právní odůvodnění předmětných opatření, a úvahy, které ji vedly k jejich přijetí (v tomto smyslu viz rozsudek Bank Melli Iran v. Rada, bod 35 výše, bod 81 a citovaná judikatura).

37 Odůvodnění musí být dále přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a kontextu, ve kterém byl přijat. Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání těchto vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění upřesňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož dostatečnost odůvodnění musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast. Konkrétně je akt nepříznivě zasahující do právního postavení dostatečně odůvodněn, jestliže byl vydán v souvislostech, které jsou zúčastněné osobě známy a které jí umožňují pochopit dosah opatření, které vůči ní bylo přijato (viz rozsudek Bank Melli Iran v. Rada, bod 35 výše, bod 82 a citovaná judikatura).

38 Pokud jde v projednávané věci o odůvodnění napadených aktů, je třeba poznamenat, jak tvrdí žalobkyně, že zmínka o tom, že je „vlastněná nebo ovládaná" společností IRISL, je toliko převzata z ustanovení čl. 16 odst. 2 písm. d) nařízení č. 961/2010 a čl. 23 odst. 2 písm. e) nařízení č. 267/2012, bez jakéhokoli upřesnění vztahujícího se ke konkrétnímu případu žalobkyně, zejména bez upřesnění povahy ovládání nebo vlastnictví.

39 Dále zmínka o tom, že je žalobkyně „krycí společností“ společnosti IRISL, není obsahově odlišná od tvrzení, že je posledně uvedenou společností vlastněna nebo ovládána. Pojem „krycí společnost“ totiž nemá přesný právní význam a je v podstatě používán k označení prostředníka zřízeného s cílem skrýt totožnost jiného subjektu, který určitým způsobem jedná. Aby však mohl prostředník sloužit jako „krycí společnost“ v uvedeném smyslu, musí být zákonitě přímo či nepřímo ovládán nebo vlastněn subjektem, jehož jednání má být skryto. Kvalifikace subjektu jako „krycí společnosti“ proto nepřináší žádné další upřesnění konkrétních důvodů, jež vedly Radu k přijetí omezujících opatření vůči žalobkyni.

40 V této souvislosti Rada neprávem tvrdí, že odůvodnění napadených aktů umožňuje žalobkyni pochopit, že omezující opatření jsou vůči ní namířena buď proto, že byla společností IRISL využívána k provádění plateb ve prospěch společnosti P., jak uvedla Rada v dopise ze dne 23. března 2012, nebo proto, že obdržela nebo provedla platby, které se týkaly společností I., K., O. a C., jak Rada tvrdila ve svém vyjádření ze dne 16. května 2012.

41 Vedle skutečnosti, že si tato dvě odůvodnění *a priori* protiřečí, neboť nespočívají na stejných skutkových okolnostech, je totiž třeba poukázat na to, že se odůvodnění napadených aktů nezmiňuje o společnostech P., I., K., O. či C., a dokonce ani o tom, že žalobkyně byla údajně využívána společností IRISL k přijímání nebo provádění plateb.

42 Dále, i kdyby se okolnosti, na něž Rada poukazuje v dopise ze dne 23. března 2012 a ve vyjádření ze dne 16. května 2012, prokázaly, nemohou dokazovat, že je žalobkyně vlastněna nebo ovládána společností IRISL jakožto „krycí společnost“, ale spíše to, že společnosti IRISL nebo subjektům jí blízkým napomáhala vyhnout se účinkům omezujících opatření, která vůči nim byla namířena.

43 Na rozdíl od tvrzení Rady tedy odůvodnění napadených aktů neumožňuje pochopit, že Rada vycházela z okolností uvedených v jejím dopise ze dne 23. března 2012 nebo v jejím vyjádření ze dne 16. května 2012.

44 S ohledem na výše uvedené je nutno učinit závěr, že Rada napadené akty neodůvodnila právně dostačujícím způsobem.

45 Proto je třeba druhému žalobnímu důvodu vyhovět a zrušit zaprvé prováděcí nařízení č. 1245/2011 a nařízení č. 961/2010 v části týkající se zařazení žalobkyně na seznam obsažený v příloze VIII nařízení č. 961/2010, a zadruhé nařízení č. 267/2012 v části týkající se zařazení žalobkyně na seznam obsažený v příloze IX posledně uvedeného nařízení, aniž je nutné zkoumat první a třetí žalobní důvod.

46 Žalobkyně dále navrhuje, aby byly napadené akty zrušeny s okamžitým účinkem.

47 V tomto ohledu je nutno podotknout, že nařízení č. 961/2010, ve znění prováděcího nařízení č. 1245/2011, bylo zrušeno nařízením č. 267/2012. Tyto akty již proto nezakládají právní účinky, takže žalobkyně již nemá zájem navrhovat jejich zrušení s okamžitým účinkem. Za těchto okolností již není namístě o jejím návrhu rozhodovat v rozsahu, v němž se jedná o nařízení č. 961/2010, ve znění prováděcího nařízení č. 1245/2011.

48 Pokud jde dále o nařízení č. 267/2012, je třeba připomenout, že na základě čl. 60 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a odchylně od článku 280 SFEU nabývá rozhodnutí Tribunálu, kterým se ruší nařízení, právní moci až dnem, kdy uplyne lhůta k podání kasačního opravného prostředku stanovená v čl. 56 prvním pododstavci uvedeného statutu, nebo pokud je v této lhůtě podán kasační opravný prostředek, dnem jeho zamítnutí (obdobně viz rozsudek Tribunálu ze dne 16. září 2011, Kadio Morokro v. Rada, T-316/11, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 38).

49 Nařízení č. 267/2012, včetně jeho přílohy IX, má povahu nařízení, neboť v jeho čl. 51 druhém pododstavci se stanoví, že je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech, což odpovídá účinkům nařízení, tak jak jsou stanoveny v článku 288 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2011, Bank Melli Iran v. Rada, C-548/09 P, Sb. rozh. s. I-11433, bod 45).

50 Za těchto okolností musí být návrh žalobkyně zamítnut, pokud jde o účinky zrušení nařízení č. 267/2012.

K nákladům řízení

51 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Článek 87 odst. 6 jednacího řádu dále stanoví, že není-li vydáno rozhodnutí ve věci samé, rozhodne o nákladech řízení Tribunál dle volného uvážení. Vzhledem k tomu, že žalobkyně požadovala náhradu nákladů řízení a Rada neměla v podstatné části ve věci úspěch, je důvodné uložit Radě náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (čtvrtý senát)

rozhodl takto:

1) Nařízení Rady (EU) č. 961/2010 ze dne 25. října 2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení (ES) č. 423/2007 a prováděcí nařízení Rady (EU) č. 1245/2011 ze dne 1. prosince 2011, kterým se provádí nařízení č. 961/2010, se zrušují v části týkající se zařazení společnosti CF Sharp Shipping Agencies Pte Ltd na seznam obsažený v příloze VIII nařízení č. 961/2010.

2) Nařízení Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení č. 961/2010 se zrušuje v části týkající se zařazení společnosti CF Sharp Shipping Agencies na seznam obsažený v příloze IX.

3) O návrhu společnosti CF Sharp Shipping Agencies, aby nařízení č. 961/2010 a prováděcí nařízení č. 1245/2011 byla zrušena s okamžitým účinkem, již není namístě rozhodovat.

4) Ve zbývající části se žaloba zamítá.

5) Radě Evropské unie se ukládá náhrada nákladů řízení.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 26. října 2012.

Podpisy.